

**Asigurarea de malpraxis pentru membrii A.M.S.P.P.R.
în baza contractului AMSPPR și S.C. Allianz Ţiriac Asigurări S.A.**

ASIGURAREA DE MALPRAXIS – OBLIGAȚIE LEGALĂ SAU O FORMĂ DE PROTECȚIE JURIDICĂ A MEDICULUI STOMATOLOG?

Potrivit art. 642 alin. 1 lit. b din L. nr. 95 / XV / 2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare¹, malpraxisul este eroarea profesională săvârșită în exercitarea actului medical sau medico-farmaceutic, generatoare de prejudicii asupra pacientului, implicând răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice. Prejudiciile pot fi produse pacientului din eroare în sens larg, adică inclusiv din neglijență, imprudență sau cunoștințe medicale insuficiente în exercitarea profesiei medicale, prin acte individuale în cadrul procedurilor de prevenție, diagnostic sau tratament. În temeiul prevederilor art. 656 alin. 1 din L. nr. 95 / XV / 2006² medicul dentist care acordă asistență medicală atât în sistemul public de sănătate, cât și în cel privat, este titularul obligației legale de a încheia o asigurare de malpraxis pentru cazurile de răspundere civilă profesională pentru prejudicii cauzate prin actul medical. În același sens de a institui obligația legală de a încheia o astfel de asigurare trebuie evocată și Decizia nr. 16 / 2006 a C.M.D.R.³, care în art. 6 prevede ca una dintre cele două condiții cumulative care trebuie îndeplinite de medicul dentist în vederea avizării anuale a Certificatului de membru al C.M.D.R. este prezentarea contractului de asigurare civilă profesională. Față de actele normative prezentate succint mai sus concluzia care se impune fără echivoc este că încheierea unei asigurări de malpraxis este o obligație legală pentru medicul dentist, este chiar una dintre condițiile în baza căreia își poate desfășura profesia, având în vedere faptul că Certificatul de membru al C.M.D.R. este actul său de autorizare. Prin raportare la definiția legală a asigurării de răspundere civilă – în general – astfel cum se desprinde din art. 41 din L. nr. 136 / 1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare⁴, rezultă că aceasta presupune raportul juridic dintre asigurat (în cazul în speță medicul dentist / stomatolog) și asigurator (societatea de asigurare, respectiv S.C. Allianz Ţiriac asigurări S.A.), în baza căruia asiguratorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde în baza legii față de terțele persoane păgubite (pacienți prejudiciați prin efectuarea defectuoasă a actului medical) și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil. Din această definiție se desprinde cu certitudine concluzia că asigurarea de malpraxis este o formă de protecție juridică a medicului dar și a pacientului. Medicul, în calitate de asigurat, este protejat patrimonial prin încheierea contractului de asigurare iar pacientul prejudiciat are siguranța exigibilității sumei acordate cu titlu de daune. Așadar pentru un medic stomatolog încheierea unei polițe de asigurare de malpraxis nu este un act pur formal și lipsit de consecințe juridice. Din contră, este un act juridic de protecție personală d.p.d.v. profesional și patrimonial și de protecție a propriilor pacienți. Cel puțin din aceste două considerente minimale alegerea societății cu care medicul va încheia contractul de asigurare trebuie făcută cu maximum de discernământ și expertiză în materie de oferte. Criteriul esențial pe care medicul stomatolog trebuie să îl aplice în alegerea unei societăți de asigurare este raportat în mod direct și necondiționat la gradul de protecție juridică pe care i-l oferă și nicidecum la valoarea pecuniară a primelor de asigurare ori la o valoare a sumei asigurate extinsă față de limita legală. Dacă primele de asigurare sunt relativ modice însă sunt plătite în baza unor condiții care nu asigură protecție juridică medicului care se face vinovat de săvârșirea unui act de malpraxis înseamnă că acel medic nu a fost realmente asigurat, ci doar plătitor al unei polițe de asigurare.

ASIGURAREA DE MALPRAXIS OFERITĂ MEMBRILOR AMSPPR ÎN BAZA CONTRACTULUI DE COLABORARE DINTRE A.M.S.P.P.R. ȘI S.C. ALLIANZ ȚIRIAC ASIGURĂRI S.A. – FORMĂ DE PROTECȚIE JURIDICĂ A MEDICULUI STOMATOLOG!

Acest contract de colaborare⁵ are ca obiect, pe de o parte, încheierea asigurărilor de răspundere civilă profesională decurgând din practica medicală a medicilor stomatologi, asistenților și tehnicienilor dentari, în baza condițiilor de asigurare prezentate în Anexele 1 – 3 la contract, și la care vom face referire în continuare, iar pe de altă parte, obiectul contractului constă în acordarea de facilități, reduceri, în mod egal tuturor membrilor A.M.S.P.P.R., care au devenit titularii unei polițe de asigurare de malpraxis în temeiul acestui contract, la încheierea asigurărilor colaterale (altele decât cea de malpraxis, astfel cum sunt prevăzute în art. C1 lit. e din contract).

Membrii A.M.S.P.P.R. care au avut anterior încheiate polițe de malpraxis, în baza contractelor de colaborare din anii precedenți, și la care nu s-au înregistrat daune (nu s-au acordat despăgubiri de către asigurator) beneficiază de o reducere de 5% / fiecare an de asigurare la reînnoirea poliței. De același regim preferențial se bucură și acei membri care nu au reînnoit la termen polițele și au avut în ultimul an o perioadă de întrerupere a asigurării de maxim șase luni.

¹ L. nr. 95 / 2006 privind reforma în domeniul sănătății, a fost publicată în M. Of., P. I, nr. 372 / 28. 04. 2006.

² *Brevitatis causa* acest act normativ va fi numit în continuare L. nr. 95 / XV / 2006.

³ Decizia nr. 16 / 2006 a C.M.D.R. privind eliberarea Certificatului de membru al C.M.D.R. a fost publicată în M. Of., P. I, nr. 11 / 08. 01. 2007.

⁴ L. nr. 136 / 1995 privind asigurările și reasigurările în România a fost publicată în M. Of., P. I, nr. 303 / 30. 12. 1995.

⁵ Contractul de colaborare încheiat între A.M.S.P.P.R. și S.C. Allianz Ţiriac Asigurări S.A. nr. 56 / 21. 12. 2007, pe care îl vom numi în continuare *contractul de colaborare sau contractul*.

Oferta financiară ce emană din acest contract exclusiv pentru medicii stomatologi care au calitatea de membru A.M.S.P.P.R. și care și-au exercitat obligația de plată a cotizației la zi, se profilează pe două variante:

- a) Varianta I Limita maximă a răspunderii = 10 000 EUR, din care: Sublimita pentru daune morale = 5 000 EUR; Prima anuală de asigurare = 45 EUR, plățibili în maxim 6 rate fără a se aplica majorări.
- b) Varianta II Limita maximă a răspunderii = 37 000 EUR, din care: Sublimita pentru daune morale = 5 000 EUR; Prima anuală de asigurare = 120 EUR, plățibili în maxim 6 rate fără a se aplica majorări.

Un prim avantaj pentru membrii AMSPPR ce rezultă din încheierea acestui contract de colaborare derivă nu numai din protecția juridică pe care o instituie ci și dintr-o protecție de natură financiară. Avem în vedere cele două variante prezentate mai sus care diferă una de cealaltă prin valoarea limitei maxime a răspunderii. Există o cutumă printre societățile de asigurare ca în domeniul medical să fie considerată cifra de 37 000 EUR impusă “de lege” ca limită maximă. Ceea ce este fals deoarece trebuie *ab initio* să facem distincția între medicii stomatologi care se află în raporturi contractuale cu Casa Națională de Asigurări de sănătate și cei care nu sunt furnizori ai unor asemenea servicii, adică prestează servicii de medicină dentară pe baze de tarife libere, costurile fiind suportate integral de către pacienți. Suma de 37 000 EUR, cu titlu de valoare minimă a riscului asigurat, este impusă exclusiv furnizorilor de medicină dentară care intră în relație contractuală cu sistemul de asigurări sociale de sănătate. Nu există nicio decizie a C.M.D.R. sau orice alt act normativ în materie care să impună această valoare sau orice altă valoare, medicilor stomatologi care profesază exclusiv în domeniul privat, fără a se afla în niciun fel de relație contractuală cu sistemul de asigurări sociale de sănătate. Medicul dentist are libertatea de a alege nivelul sumei asigurate; niciun act normativ nu prevede o limită maximă a acesteia. În baza acestor considerente de ordin legal și plecând de la realitatea mediei tarifelor practicate în cabinetele stomatologice, contractul de colaborare prevede limita maximă a răspunderii de 10 000 EUR, din care însă o sublimită considerabilă, de 5 000 EUR, pentru daune morale. Trebuie subliniat faptul că suma de 5 000 EUR care poate fi acordată pacienților prejudiciați prin manopere de malpraxis cu titlu de daune morale nu este prevăzută de lege nici cantitativ dar nici calitativ. Foarte puține societăți de asigurări (printre care și partenerul contractual al A.M.S.P.P.R., Allianz Țiriac) au prevăzut o sublimită pentru daune morale. Necesitatea unei asemenea dispoziții contractuale a reieșit din realitatea practicii judiciare în materie. Clauza specială având ca obiect acoperirea daunelor morale, parte la Anexa nr. 1, care cuprinde condițiile speciale privind asigurarea de răspundere civilă profesională, definește domeniul specific al dezdăunerii morale ca și “contravaloare pecuniară a traumei psihice”, “preț al durerii”. În temeiul dispozițiilor legale în vigoare⁶, despăgubirile privind acoperirea prejudiciilor morale se vor stabili și plăti numai în baza unei hotărâri judecătorești executorii. Parcurgerea anexelor ce conțin condițiile generale și speciale privind asigurarea de răspundere civilă, parte integrantă a acestui contract, conduc la concluzia că asigurarea de malpraxis⁷ încheiată în baza respectivului contract de colaborare este realmente, în limita cadrului legal, o formă de protecție juridică a medicului dentist asigurat. În susținerea acestei afirmații argumentăm și prin aceea că prevederile ce definesc excluderile de la acoperirea prin asigurarea de malpraxis se referă exclusiv la acele categorii de evenimente care pot apare independent de evenimentul asigurat (eroarea profesională) și care nu se pot afla în niciun fel de legătură de cauzalitate cu acesta. Cu titlu de exemplu facem referire la prevederi contractuale ca:

- pretențiile formulate împotriva asiguratului (medicul) pentru prejudicii cauzate persoanei vătămate (pacientul) din alte cauze decât acte medicale neadecvate (acte de malpraxis) – art. IV. 10 lit. b din Anexa nr. 1, cuprinzând condițiile generale;
- orice pretenție financiară care nu este în legătură directă cu vătămarea corporală produsă ori care aparține unei terțe persoane, alta decât cea care a suferit în mod direct prejudiciul – art. IV. 10 lit. c din Anexa nr. 1, cuprinzând condițiile generale;
- pretențiile de despăgubire formulate printr-o cerere de despăgubire frauduloasă sau care au la bază declarații false – art. IV. 10 lit. j din Anexa nr. 1, cuprinzând condițiile generale;
- pretenții de despăgubire pentru prejudicii cauzate ca urmare a faptului că asistența medicală a părții vătămate s-a făcut fără consimțământul informat al acesteia (pacientul), în două cazuri prevăzute în mod expres și limitativ, care presupun lipsa de discernământ a pacientului, respectiv imposibilitatea de a contacta reprezentantul legal sau ruda cea mai apropiată a acestuia, în ambele cazuri trebuie să ne aflăm în prezența unei situații de urgență – art. IV. 10 lit. s din Anexa nr. 1, cuprinzând condițiile generale. Atragem atenția asupra faptului că prevederile referitoare la repararea prejudiciului moral cuprinse la art. art. IV. 10.lit. d nu se aplică deoarece este incidentă clauza specială privind acoperirea daunelor morale, așa cum am arătat mai sus. Așadar prevederile ce vizează situațiile pentru care asiguratorul își declină răspunderea, fiind exclusă obligația sa de plată, se încadrează în limita legii și a obiectului contractului. Se cuvine să stabilim întinderea despăgubirilor totale, care pot fi acordate cu titlu de daune materiale și morale, în limita sumei asigurate, în baza acestui contract. Potrivit art. III. 7. lit. a – c din Anexa nr. 1, asiguratorul acordă despăgubiri pentru:

⁶ Titlul XV din L. nr. 95 / 2006, *Răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice*, cât și *Norma metodologică* din 14. 03. 2007., de aplicare a acestui titlu din lege, elaborată de M.S.P.

⁷ N.a.: Pentru a evita orice posibilă confuzie de ordin terminologic se impune să precizăm că asigurarea de răspundere civilă încheiată de medici stomatologi cu privire la eventuale erori profesionale săvârșite în exercitarea actului medical, generatoare de prejudicii asupra pacientului și care implică răspunderea civilă profesională a medicului definește întocmai ceea ce numim *asigurare de malpraxis* în medicina dentară.

- a). – sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească cu titlu de despăgubiri pentru prejudicii provocate, prin exercitarea profesiei, pacienților săi;
- b). – cheltuielile de judecată făcute de reclamant (pacient) pentru îndeplinirea formalităților legale în vederea obligării asiguratului (medicul) la plata despăgubirilor, dacă asiguratul a fost obligat prin hotărâre judecătorească la plata acestora;
- c). – cheltuielile de judecată făcute de asigurat în procesul civil, dacă a fost obligat la desdăunare (plata despăgubirilor către pacient), - inclusiv în cazul în care acțiunea penală pusă în mișcare nu mai este judecată, iar acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale, sesizată inițial cu ambele acțiuni.

Dincolo de aria generos de acoperitoare atât a evenimentului asigurat, cât și a întinderii desdăunării, pentru ca acest contract, și pe cale de consecință asigurarea de malpraxis, să reprezinte realmente un mod ca medicul dentist să fie protejat juridic trebuie ca el însuși să acționeze pentru a se autoproteja. În acest sens atragem atenția asupra unor chestiuni precum: consimțământul informat al pacientului, cunoașterea obligațiilor sale astfel cum sunt stipulate în art. VII. 16. – 19 din Anexa nr. 1, “Obligațiile asiguratului”, beneficiul de a asigura continuitatea relațiilor contractuale cu același partener asigurator. Consimțământul informat al pacientului se referă la ceea ce legea, prin art. 649 din L. nr. 95 / XV / 2006, numește acordul scris al pacientului, acord care trebuie cerut pacientului pentru a fi supus la metode de prevenție, diagnostic și tratament, cu potențial de risc pentru pacient, după explicarea riscurilor, consecințelor, alternativelor de tratament etc., de către medic. Din punct de vedere juridic obligațiile asiguratului (medicului titular al poliței de asigurare de malpraxis) sunt atât obligații de formă, cât și de fond. Deoarece ne aflăm într-o arie de incidență procesuală subliniem importanța îndeplinirii întocmai și în timpul stipulat a oricărei obligații de ordin formal. De ex., după producerea riscului asigurat (un act de malpraxis) asiguratul (medicul) este obligat să avizeze în scris asiguratorul (Allianz Țiriac), în termen de trei (3) zile de la data la care a luat la cunoștință, cu privire la producerea evenimentului asigurat generator de pretenții de despăgubire, despre cauzele și împrejurările în care acesta a intervenit și despre natura pagubei – art. VII. 17. lit. a din Anexa nr. 1 privind condițiile generale. Așadar medicul asigurat trebuie să anunțe asiguratorul în termenul stipulat în orice împrejurare din care pacientul face să rezulte un fapt de natură să îl alarmeze cu privire la o eroare profesională. Această eroare profesională nu trebuie să fi devenit, ci este necesar să poată deveni obiect de cercetere pentru Comisia de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis (abilitată să decidă asupra existenței culpei profesionale a medicului). În ceea ce privește beneficiul de a asigura continuitatea relațiilor contractuale cu același partener asigurator avem în vedere imaginea de onorabilitate pe care și-o face cunoscută medicul asigurat care nu a fost răspunzător de niciun act de malpraxis dar și facilitatea oferită de Allianz Țiriac de a acorda o reducere de 5 % / an, pentru fiecare an de relație contractuală între aceiași parteneri, în absența producerii evenimentului asigurat (actul de malpraxis). Fără a face obiectul demersului nostru de față, prin care ne propunem să sensibilizăm corpul medicilor stomatologi, membrii ai A.M.S.P.P.R., să aleagă încheierea unei polițe de asigurare de malpraxis nu în temeiul unei obligații legale formale, ci în temeiul considerentului de fi protejați juridic, precizăm doar că sunt prevăzute și facilități de ordin financiar acordate titularilor polițelor de malpraxis, la încheierea asigurărilor complementare (precum asigurarea de viață, asigurarea clădirilor, asigurarea medicală etc). Acestea sunt în quantum de la 10 % la 50 % reducere din prima de asigurare și sunt prevăzute punctual în art. C1. lit. e din Contractul de colaborare încheiat între A.M.S.P.P.R. și S.C. Allianz Țiriac, în beneficiul membrilor A.M.S.P.P.R.

AV. LUCIANA MIHAI